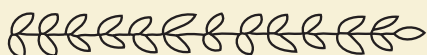

„Szavad fáklya
lábam elé,
világosság utamon.”
(Zsolt 119,105)

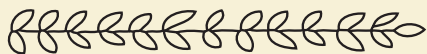

IMA

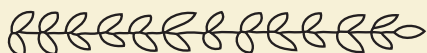
Dicsérlek Istenem, mert
sokszor, sokféleképpen próbálsz
szólni hozzám.

Bocsáss meg Uram, amiért
gyakran mással vagyok elfoglalva,
s nem hallom meg hangodat!

Kérlek, Atyám, Jézus nevében,
add, hogy tudjak csöndben is maradni,
hogy halljalak, és válaszolhassak is Neked!

Könyörgők

osztálytársaimért, barátaimért: Add, hogy
ők is figyeljenek szavadra!

Köszönöm, hogy meghallgatsz!
Ámen.

1./1. Isten szól hozzánk

Mi kell ahhoz, hogy meghalljam
mások szavát?

MEGISMERKEDÜNK VALAKIVEL

Izgalmas dolog belekezdeni az ötödik osztályba. Vannak, akik ilyenkor iskolát váltanak, nyolcosztályos gimnáziumban kezdenek tanulni. Mások ugyanabban az iskolában maradnak, de átlépnek a felső tagozatba. Új osztályfőnök, új tantárgyak is az órarendben. Néha ismeretlen diákok is felbukkannak szeptemberben a padokban.

Mihez kezdünk egy olyan gyerekkel, akit eddig még nem is látunk? És mit tegyünk akkor, ha mi vagyunk az „újoncok”, ha mi vagyunk mindenki más számára idegenek? Ahogy telnek a napok, sok dolgot észreveszünk: szokásokat, mozdulatokat, öltözködést... lépésről lépésre megismerjük a másikat.

Van egy ősi és biztos út arra, **ha össze akarunk barátkozni valakivel: le kell ülnünk, és beszélgetnünk kell vele.** Időt kell szánunk rá, **meg kell hallgatnunk az ő történetét,** meg kell ismerkednünk az életével (hol lakik, kik a szülei, vannak-e testvérei). Aztán persze **feltehetjük a magunk kérdéseit is.**

MEGSZÓLAL ISTEN

A világnak megvan a maga története. Valamikor nagyon régen létrejött az univerzum. Sok idő elteltével megszülettek a csillagrendszerek, naprendszerek, létrejöttek a bolygók. Még több időre

volt szükség ahhoz, hogy megjelenjen a Földön az élet. Aztán, **sok milliárd és millió év múltán felbukkant az ember.** Ő volt bolygónkon az első lény, aki mindennek nevet adott. Szavak segítségével gondolta el az őt körülvevő dolgokat. Sőt mi több, a mellette élő többi emberrel is szóba elegyedett. Szerette volna elmondani az érzéseit, mindazt, ami a szívében és a lelkében van. **Nevet kapott, és ő is nevet adott** a gyermekeinek, barátainak.

Ám a kövek, a fák, az állatok nem beszéltek. **Az emberen kívül mintha minden néma lett volna.** Tudott beszélni a világról – a világ azonban nem válaszolt neki. Kereste, hogy van-e még valaki, aki meg tud szólalni: emiatt olykor szellemeket, istenségeket képzelt bele az élőlényekbe vagy a tárgyakba. Vágyott valakire, aki meghallgatja őt. Vágyott valakire, aki válaszol neki.

Ekkor csodálatos dolog történt: megszólalt Isten. A nevéen szólította az embert, és párbeszédbe kezdett vele. Ettől fogva az imádság már nem pusztán az ember beszéde volt egy ismeretlen „valakihez”, aki nagyobb, aki végtelen – ez a Valaki felelt, és izgalmas, gyönyörű kalandra hívott meg *mindannyiunkat*.

HOGYAN TUD BESZÉLNI AZ ISTEN?

Megszoktuk, hogy a beszéd, a hang füllel is hallható. Nagyon összetett „berendezés” van mindegyikünk testében: ennek segítségével tudunk kiejteni szavakat, megformálni mondatokat. A biológiaórákon sokat fogtok még foglalkozni ezzel a nagyszerű „gépezettel”. Ma már a technika is segít nekünk: van e-mail, telefon, messenger. A messze élő barátainkkal is tudjuk tartani a kapcsolatot.

De mi a helyzet Istennel? Neki nincs teste, ő nem használ semmilyen technikai eszközt. Akkor hogyan tud beszélni? És mi hogyan hallhatjuk meg az ő szavát?

Isten meglepő – vagy ha úgy tetszik: trükkös – **módon szól hozzánk.** Nem a fülünkön, hanem **az agyunkon és a szívünkön, a gondolatainkon és az érzelmeinken keresztül.** Képes hatni a lelkünkre. Azt is mondhatjuk, hogy ő nem kívülről, hanem **belülről beszélget velünk.**

A PRÓFÉTÁK

Az istenkereső, imádkozó emberiség körében sokféle vallás alakult ki. Mindegyik vallásban voltak olyan személyek, akik közvetítették az istenség üzenetét az emberek felé. Ezeknek a személyeknek a legkülönbözőbb elnevezéseik voltak: pap, sámán, táltos, jövőmondó (jós), látnok – és így tovább.

EGY ÚJ TANÉV KEZDETÉN...

----- vagyok.

Úgy érzem, -----

Szeretem -----

Szükségem van -----

Akarom, -----

Félek -----

Arról álmodom, -----

Azt gondolom, -----

----- vagyok.

Írd le a füzetedbe!

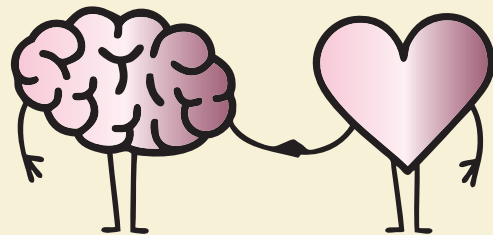
Kivel beszélsz legszívesebben?

Kivel a legjobb viccelődni?

Kikkel osztod meg a titkaidat?

Kitől kérsz segítséget?

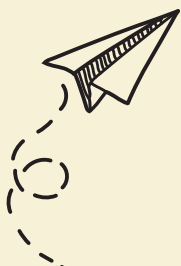
Kivel tudsz csendben is együtt lenni?

FORRÓ NYOMON

Hol van a Közel-Kelet? Melyik földrészhez tartozik? Ma mely országok találhatóak azon a területen?

Mit jelent a próféta szó?

1. H ▶▶▶▶▶	9. E ▲▲▲
2. V ▲▲▲	10. N ◀◀◀
3. I ◀◀▲	11. L ◀◀◀
4. O ◀◀◀	12. Ő ▲◀◀
5. S ▼▶▶▶▶	13. T ▶▶▶
6. G ▶▶▶▲	14. G ▲▶▶▶
7. L ▶▶▶	15. E ▲▶▶▶▲
8. N ▲◀◀	16. I ◀◀▲
	17. O ▼◀◀

Tudj meg többet Dánielről!

Olvasd el: Dán 6,1-26!

A Biblia születési helyén, a Közel-Keleten bukkantak fel a **próféták**: olyan férfiak, akik különféle módokon **meghallották az Isten Szavát, és továbbadták a többi embernek.**

A Szentírás legkorábbi történeteiben szereplő emberek még egészen természetesen, közvetlenül beszélgettek az Úrral (Ádám, Noé vagy Ábrahám):

- Volt, akit *álmában* szólított meg az Úr (például Jákobot – Ter 28,10–22);
- mások *látomásban* részesültek (így Ábrahám – Ter 15);
- egyesekhez *természeti jelenségekben* (vihar, tűz, égzengés stb.) szólt Isten (például Mózeshez – Kiv 3);
- némelyek *előre látták a jövőt* (köztük Jákob – Ter 49,1–28).

Később azonban **kivételes ajándékká, sajátos hivatássá** vált az Istennel való belső kapcsolat. Isten „szócsövének”, a prófétának sokszor el kellett hagynia korábbi életét: minden idejét, erejét arra kellett áldoznia, hogy elmondja az Úrtól kapott üzenetet. Nem egyszer **csodák, jelképes cselekedetek** kísérték Isten Szavának hirdetését – ez segítette a hallgatóságot annak megértésében, hogy a próféta nem a saját kitalációit hirdeti, hanem valóban az Úr küldte őt.

ISTEN SZÓL A TÖRTÉNELEM ÚTJAIN

Isten nemcsak egyszer szólalt meg, hanem **folyamatosan kapcsolatban maradt a választott néppel.** A különböző korokban újra meg újra üzenetet küldött a pátriárkák (ősatyák) és a próféták által. Ezzel akarta segíteni, vezetni vagy éppen figyelmeztetni, inteni az embereket.

Hagyományosan két csoportra osztjuk az Isten Szavát közvetítő prófétákat: *a korábbi próféták*, „látók” vagy „beszélők”, akik nem hagytak hátra írott könyvet; illetve *a későbbi próféták*, akiknek a neve alatt szerepel bibliai könyv.

EGY IFJÚ, AKI ÉRTI ISTEN „NYELVÉT”

Dániel próféta élete olyan, mint egy izgalmas kalandregény. **Előkelő családban született**; a legszebb jövő állt előtte. A történelem azonban közbeszólt: az **Újbabiloni Birodalom elfoglalta Jeruzsálemet.** Ezzel megszűnt a zsidó nép országa. Sokakat rabságba, száműzetésbe hurcoltak. Az ifjú Dániel **így vetődött el az egyik legfontosabb, legnyüzögőbb városába, Babilonba,** mely az

akkori élet egyik központja volt. Annyira fontos hely volt, hogy a történelemórákon is többször fogtok még tanulni róla.

Gondolj csak bele, hogy milyen nehéz lehetett az ifjú Dánielnek és társainak! **Idegen országba kerültek**; eleinte nem ismerték az ott élők a nyelvét. Csupa ismeretlen ember vette őket körül, akik biztosan lenézték a legyőzött ország száműzöttjeit. Valószínűleg ekkor sok zsidó fiatalnak foszlottak szerte az álmai. Mihez lehet kezdeni egy ilyen helyzetben?

Dániel nem csüggedt el. Figyelt, hamar megtanulta az ott élők nyelvét. **Tehetségéhez szorgalom is társult**, így kitűnt a többiek közül. Az iskolai akadályokat sikerrel vette, **igazi tudós lett belőle.** Nem számított, milyen nehézségbe ütközött, kemény munkával túllendült rajta. Hamarosan Baltazár királynak is feltűnt a kiváló ifjú. Egyszer, **lakoma közben**, amikor a jeruzsálemi templomból zsákmányolt edényekbe töltöttek bort, **egy kéz jelent meg, amely a falra írt.** Egyedül Dániel tudta megfejteni az üzenetet, mely bizony szigorú figyelmeztetés volt a gögös királynak (Dán 5). Baltazár felismerte, hogy – bár az üzenet fenyegető – **Dániel** dicséretet érdemel. **Ő volt ugyanis az egyetlen, aki olyan élő, szoros kapcsolatban állt Istennel, hogy meg tudta fejteni** a furcsa rejtvényt.

Nagy tanulság ez mindannyiunk számára. **Ha tudunk hallgatni Isten Szavára, ha megértjük, mit üzen nekünk, akkor képesek leszünk leküzdeni minden akadályt.** A legnehezebb helyzetekben is megtaláljuk a helyes utat. Isten Szava valóban megváltoztatja az életünket, a legnagyobb rosszból is tud jót kihozni.

FOGALMAK

Isten szava az az üzenet, amit az Úr szeretne közölni az emberekkel. Ebben „bemutatkozik”; elmondja, hogy ki ő. Ugyanakkor feltárja a szándékát, az akaratát is az emberek előtt.

Kinyilatkoztatásnak hívjuk Isten megszólalását. Ennek több útja lehetséges: álomban, látomásban, angyal közvetítése révén vagy akár természeti jelenségekkel kísérve.

A **próféta** olyan ember, aki meghallja Isten Szavát, és átadja a többi embernek.

LÉPJ A JÓÉRT!

Nyitott füllel járok,
figyelek mások szavára.

Foglald össze a történetet!

Mi történt Dániellel?

Istennel élő kapcsolatot ápolt, megfejtett egy különleges üzenetet, kiszabadult az országnak barlangjából

Mikor élt Dániel?

Kr.e. 6. sz.

Kik a történet szereplői?

Isten, Dániel, Baltazár (Babilon királya)

Hol történik az esemény?

Babilonban.

Mit tanultál a történetből?

Ha hallgatunk Isten szavára, akkor minden akadályt leküzdünk.

EZT A SZÓT
VISEM MAGAMMAL:

Az olvasottak hatására ezt lépem meg:

.....
.....
.....

„Reményt és jövőt
adok nektek.”

(Jer 29,11)

1./2. Isten Szavát
leírják az emberek

IMA

Hálát adok neked, mennyei Atya,

hogy minden korban választottál
embereket, akikre rábíztad üzenetedet,
akik nemcsak meghallották Szavadat,
hanem le is írták.

Dicsőítelek, Szentlélek,

hogy minden kor minden emberéhez van
mondanivalód, és én is olvashatom üzeneteidet.

Add, Uram,

hogy szívesen olvassam Szavaidat,
és erről bátran beszéljek társaimnak is!

Bocsáss meg,

ha csak a saját hangomat
akarom hallatni, és rád nem figyelek.

Könyörgök

.....
Ámen.

*Ha bárkinek írhatnál levelet,
ki lenne az,
és miről írnál neki?*

Előfordul, hogy nem tudjuk leírni, amit gondolunk, és mást kérünk meg erre. Például telefonon lediktálunk valamit. Az „írnok”, az üzenetvivő ilyenkor igyekszik figyelni, pontosan megjegyezni a rábízott szavakat. Ám bármily tökéletesen is adja át a lényegét, lehet, hogy mégis a saját stílusában, a maga módján közvetíti azt. Nem szoktunk ezért megharagudni, hiszen ez így természetes. Ugyan mi üzenünk, de az üzenetet közvetítő az, aki „formába önti”, amit gondolunk.

ISTEN SZAVÁNAK ÁTADÁSA

A legrégebbi koroktól fogva ismeretes, hogy Isten párbeszédbe kezdett egyes emberekkel. Aztán az elhangzottakat ez az ember (például a próféta) elmondta a többieknek: nemcsak a barátainak, de akár egy nagy tömegnek vagy az egész népnek:

- Egyiptomba érkezve **Mózes** először csak a testvérének, Áronnak mondta el, hogy miről beszélt Istennel, aki az égő csipkebokorban jelent meg neki. Áron volt az, aki Isten Szavait tudtul adta az egész közösségnek (Kiv 4,27–31).
- **A Sínai-hegynél** Mózes már nemcsak Áronnal, hanem a többi pappal és az egész néppel közölte, hogy Isten üzen nekik (Kiv 19,16–25).
- **Sámuel** két királyt is felkent: Sault és Dávidot: először maga a próféta hívta össze a népet, és mondta el, miként rendelkezett

Isten (1Sám 10,17–26); a második esetben azonban titokban tartották Dávid felkenését, mert még nem érkezett el az alkalmas idő (1Sám 16,1–13).

- **Nátán próféta** csak Dávid királynak mondta el, hogy mit üzent neki Isten, amikor Dávid súlyos bűnt követett el, majd később bűnbánatot gyakorolt (2Sám 12,1–15). Idővel mégis mindenki tudomást szerzett a történekről.
- **Illés próféta** nagy tömeg előtt „hívta ki párbajra” a bálványisten, Baál prófétáit. Így mindenki láthatta az Úr jeleit, és hallhatta üzenetét (1Kir 18,20–40).

ISTEN SZAVÁNAK MEGŐRZÉSE

Egyetlen próféta sem él örökké. Az emberi emlékezet pedig könnyen csődöt mond. Gondolj csak arra, hogy hányszor fordul elő a családban vagy a barátaid körében, hogy ugyanarra az eseményre vagy beszélgetésre mindenki eltérően emlékszik! Még az is megesik, hogy teljesen másképpen rögzítjük az emlékezetünkben a dolgokat, mint a többiek. „Nem is úgy volt!” „Rosszul emlékszel!”

Isten Szavával kapcsolatban is fennáll a veszély, hogy a sok hallgató másképp jegyzi meg az üzenetet. **Ezért vált fontossá, hogy a legbiztosabb megoldáshoz folyamodjanak: elkezdték leírni a kinyilatkoztatást.** A próféták segítői, tanítványai, illetve a papság jeleskedett ebben a feladatban.

IZGALMAS VÁLLALKOZÁS

Ahhoz, hogy emberről emberre, szájról szájra továbbjutva ne torzuljon Isten szándéka, szükség volt egy kivételes „garanciára”. **Maga a Szentlélek volt az, aki őrködött a folyamat fölött:**

- ő volt az, aki felkészítette a megszólított ember gondolkodását az üzenet befogadására;
- ő vezette a lejegyzőket, hogy hűségesen, pontosan, tévedések nélkül írják le a kinyilatkoztatás szavait;
- végül pedig ő őrködött az elkészült szövegek fölött, amelyek sokszor szerkesztésen, egybefűzéseken estek át.

Ezért tehát úgy hisszük, hogy **a Szentírás elsődleges „szerzője” maga a Szentlélek. Vele dolgoztak teljes egyetértésben az emberi szerzők, a szentírók.** E szerzők a saját nyelvükön, a saját gondolkodásmódjukkal jegyezték le mindent. Ezért **a Szentírást „közös műnek” kell tekintenünk.** Ahhoz, hogy helyesen értelmezzük, egyszerre kell vizsgálnunk, hogy mit akart üzenni Isten, és mit gondolt a maga emberi felfogásával a szentíró.

Vedd elő a Bibliádat!

- ✓ Az Ószövetség első könyve: **Teremtés**
- ✓ Az Ószövetség utolsó könyve: **Makkabeusok II. könyve**
- ✓ Az első könyv, amelyben női név szerepel: **Teremtés könyve**
- ✓ Az első könyv, ahol férfi név szerepel: **Teremtés könyve**
- ✓ Az Ószövetség első szava: **Kezdetkor**
- ✓ Az Ószövetség utolsó szava: **befejezem**
- ✓ Könyv Jeremiás könyve előtt: **Izajás**
- ✓ Jeremiás könyvének utolsó szava: **étkezett**
- ✓ Az Ószövetség 21. könyve: **Zsoltárok könyve**
- ✓ Az Ószövetség j betűvel kezdődő könyveinek száma: **6**
- ✓ Az Ószövetségben hányadik könyv Dániel könyve: **32**

Gyűjtsd össze, mi mindent tudsz már a Szentlélekről!

Melyik ószövetségi és melyik újszövetségi esemény?

Ószövetség: Isten lelke lebegett a vizek felett. (Ter 1,2)

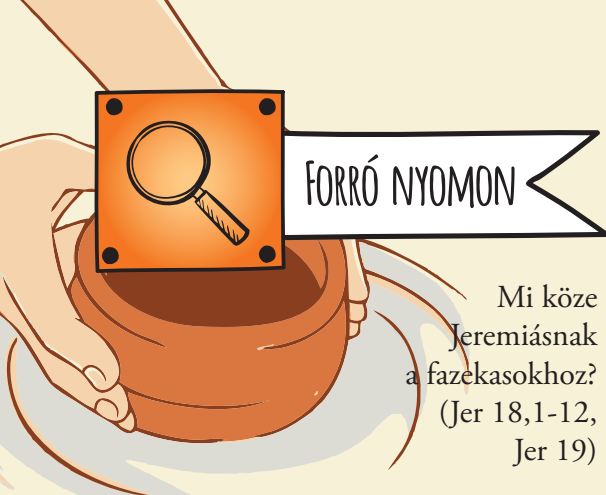
Rászállt az Úr lelke Sámsonra (Bír 14,6). Az Úr lelke elhagyta Sault (1Sám 16,14). Az Úr lelke nyugszik rajtam. (Iz 61,1)

Újszövetség:

angyali üdvözlés, Jézus keresztsége, pünkösdi, Simeon éneke (Lk 2,25) Lk 10,21, Mk 13,11, Jn 14,26

FORRÓ NYOMON

Mi köze Jeremiásnak a fazekasokhoz? (Jer 18,1-12, Jer 19)

Hogyan szólítaná meg ma Jeremiás az embereket?

Fogalmazz meg egy mai üzenetet! Azon is elgondolkozhatsz, mi lenne a hatása ma egy ilyen üzenetnek. Ha van hozzá kedved, a padtársaddal plakátot is készíthettek.

GYŰJTEMÉNY	RÉSZEI
Törvény (Tóra)	Ter, Kiv, Lev, Szám, MTörv
Próféták	korábbiak: Józs, Bír, 1Sám, 2Sám, 1Kir, 2Kir későbbiek: Iz, Jer, Ez, a tizenkét kisproféta
Írások	az igazság könyvei: Zsolt, Péld, Jób az öt ünnepi „nagy tekercs”: Én, Rut, Jeremiás siralmi, Eszt, Préd egyéb történelmi iratok: Dán, Ezd, Neh, 1Krón, 2Krón

CSOPORT	RÉSZEI
Történelmi könyvek	Ter, Kiv, Lev, Szám, MTörv, Józs, Bír, Rut, 1Sám, 2Sám, 1Kir, 2Kir, 1Krón, 2Krón, Ezd, Neh, 1Mak*, 2Mak*
Tanítói könyvek	Tób*, Jud*, Eszt, Jób, Zsolt, Péld, Préd, Én, Bölcs*, Sir*
Prófétai könyvek	nagypróféták: Iz, Jer, Siral, Bír*, Ez, Dán kisproféták: Oz, Jo, Ám, Abd, Jón, Mik, Náh, Hab, Szof, Ag, Zak, Mal

MEGSZÜLETIK A SZENTÍRÁS

Az egyes szentírók szövegei sok száz év alatt, eltérő helyeken és körülmények között születtek. Nem egyszer utólag szerkesztették, egybefűzték ezeket, hogy a töredékekből egységes „könyvek” jöjjenek létre. A **Szentlélek** ekkor sem hagyta magukra az emberek: gondosan **vigyázott arra, hogy a „végeredmény” mindenben tükrözze Isten akaratát.**

Az idő előrehaladtával elkezdtek összefűzni, gyűjteményekbe foglalni a szent szövegeket. Erről tanúskodik Jézus, Sirák fia könyvének előszava: „Sok és jelentős (tanítást) ajándékozott nekünk a Törvény, a Proféták és a többi utánuk következő (író)” (Sir 0,1–2).

Végül ezekből a **gyűjteményekből állt össze a „könyvek könyve”, vagyis a Szentírás, amit Bibliának is nevezünk.** A görög eredetű szó azt jelenti: „könyvek”, „könyvtekercsek”. A megnevezés arra utal, hogy a Szentírás önálló könyvek gyűjteménye.

TÖBBFÉLE ÓSZÖVETSÉG?

Ha kézbe veszünk egy héber, egy protestáns és egy katolikus bibliát, azt láthatjuk, hogy eltérő bennük az ószövetségi könyvek száma. Mégsem sikerült hát pontosan lejegyezni Isten Szavát?

A rejtély nyitja a kánonban keresendő. Ez az ókori szó eredetileg nádszálat, zsinórmértéket jelent. A Biblia kapcsán annak „mércejét”, rendjét jelöli, hogy mely könyvek kerültek be a Szentírásba. A végső összeállítás e folyamatát kanonizációnak nevezzük.

A héber bibliában csak az a rész szerepel, amit mi Ószövetségnek hívunk. A zsidó vallásban **Tanakh** a neve. Ezt a mozaikszót a zsidóság szent könyvét alkotó három nagy gyűjtemény kezdőbetűi alkotják: Tóra („törvény”), Neviim („próféták”) és Ketuvim („írások”). Így áll össze **a szent könyvek azon listája (kánonja), amelyet elfogad a zsidóság.** (lásd I. táblázat)

Az Ószövetség keresztény kánonja eltér ettől. Ennek az az oka, hogy egyes könyveket a keresztények szétválasztottak, illetve olyan iratokat is beillesztettek, amelyeket a zsidóság nem tekint a Biblia részének. Az alábbi táblázatban **csillaggal jelölve szerepelnek azok a könyvek, amelyeket az ortodoxok és a katolikusok elfogadnak, ám a protestánsok deuterokanonikus, azaz másodkanonizált (később a kánonba foglalt) könyveknek tartanak.** (lásd II. táblázat)

ISTEN SZAVÁNAK HŰSÉGES KÖZVETÍTŐJE, JEREMIÁS

Jeremiás sok bajt megélt próféta volt. Izrael legnehezebb történelmi korszakában élt, amikor az Újbabiloni Birodalom kétszer is elfoglalta, másodszer pedig elpusztított Jeruzsálemet. **Jeremiás nagyon fiatal volt még, amikor megkapta a próféta hivatást.** Nagyon félt hát: „Jaj, Uram, Isten! Íme, nem tudok én beszélni, hiszen gyermek vagyok!” (Jer 1,6). **Papi családból származott, ezért nagy fájdalmat okozott neki a jeruzsálemi templom pusztulásának megjövedése.** Kemény szavakat kellett kimondania. Isten így fogalmazta meg Jeremiás küldetését: „gyomlálj és irts, pusztíts és rombolj, építs és ültess” (Jer 1,10). Mielőtt átadhatta volna a jó hírt, sok szomorú dolgról kellett szólnia. Nem csoda, hogy a kortársak, a király és a papok nem hallgatták szívesen. Jeremiás felszólításai, feddései süket fülekre találtak. **Összeesküvést szöttek ellene (Jer 18,18–23), ám ő nem hallgatott el.** Intette az uralkodót, figyelmeztette a papokat. A népet óva intette az álprófétáktól, akik mindig csak olyat dolgokat hirdettek, amit szívesen hallgattak az emberek. **Végül megverték, és bebörtönözték** (Jer 37,11–21).

A nép vezetői annyira nem állhatták Jeremiás szavait, hogy elégettek az általa írt könyvtekerceset (Jer 36). Ekkor a próféta megbízta Báruk írnokot, hogy állítsa össze újra az elperzselt iratot (Jer 36,32). **Így mindenki megérthette, hogy Isten Szavát nem lehet elnémítani. Le kell jegyzi, meg kell őrizni, hogy mindenki olvashassa, s megérthesse, befogadhassa az életébe.**

LÉPJ A JÓÉRT!

Szavaimmal én is Isten embereként szólok szüleimhez, társaimhoz.

FOGALMAK

Sugalmazásnak nevezzük az a folyamatot, melynek révén a Szentlélek vezeti a próféta, az isteni szavakat lejegyző ember gondolkodását, írását; az elkészült szöveg szerkesztését és kánonba foglalását.

A **szerkesztés** (redakció) arra utal, hogy az eredeti szövegeket idővel egybefűzték, egységes könyvvé formálták.

A **Biblia kánonja** a szentnek, Istentől sugalmazottnak tartott könyvek jegyzéke. Az Ószövetség kapcsán héber, protestáns és (ortodox) katolikus kánonról beszélünk.

Számomra a lecke legfőbb gondolata:

.....

.....

.....

EZT A SZÓT
VISZEM MAGAMMAL:

.....

Az olvasottak hatására ezt lépem meg:

.....

.....

.....

Ez(ek) a kérdés(ek) merült(ek) fel bennem:

.....

.....

.....

„Te vagy védelmezőm,
te vagy a pajzsom,
szavadban megbízhatom.”

(Zsolt 119,114)

IMA

Istenem, te a történelem Ura vagy.

Jól ismered teremtményeidet,

különösen is minket, embereket.

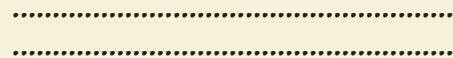
Tudod, hogy mire vagyunk felkészülve,

mire van szükségünk.

Hálát adok ezért mindennap.

Dicsérlek, mert

Bocsáss meg,

ha sokszor akaratos

és türelmetlen vagyok a kisebbekkel.

Kérlek, add,

hogy a világ vezetői is észrevegyék,

hogy mire van szüksége népüknek.

Ámen.

1./3. Az Ószövetség

*Előfordult már, hogy eltévedtél?
Mi kellett ahhoz, hogy megtaláld a
helyes irányt, esetleg visszatalálj a
szüleidhez?*

Amikor az új tanév elején beömlésztjük a táskánkba az összes könyvet, füzetet és papírlapot, hatalmas káosz keletkezik. Jó időbe telik, mire kiismerjük magunkat a dolgaink között. Először még külön-külön meg kell néznünk minden könyv címét, pár hét után azonban már a borító színéről, a gerinc mintájáról is tudjuk, hogy melyik órára mit kell elővennünk.

Hasonlóképpen van a Szentírással is. Az előző lecke végére az az érzésünk támadhatott, hogy sok száz év alatt rengeteg (45) könyvet zsúfoltak bele egy nagy gyűjtőmappába. Mi pedig nagyon elveszetteknek érezzük magunkat. Rövidítések, ismeretlen és furcsa nevek... Hogy lesz itt rend?

A SZENTÍRÁS TÖRTÉNETE

A Szentírás tanulmányozását érdemes a tartalomjegyzékkel kezdeni. **A címek mentén ugyanis feltárul előttünk Izraelnek és a Biblia keletkezésének története.**

Sok olyan könyv van, amely nem abban a korban íródott, amelyről beszámol. Ábrahám vagy Mózes történetét sok száz évvel a haláluk után vetették papírra. **Az ősi szövegek pedig alakultak, formálódtak az idők folyamán.** Az átélte események, a hit elmélyülése és a számos hívő emberi tapasztalat mind hozzájárult ahhoz, hogy az Ószövetség elnyerje az általunk ismert végső formáját.

A SZENTÍRÁS NYELVE

A zsidó nép ősi anyanyelve a **héber**, amely a sémi nyelvcsaládba, annak észak-nyugati ágához tartozik. Rokona a mostanra már kihalt akkád és föníciai nyelv, illetve a mai napig létező arab, etióp (amhara) és a már csak kevesek által beszélt arámi nyelv.

A héber írásnak három különlegessége van:

- **A szöveg jobbról balra halad.** Pont fordítva, mint nálunk. Itegevozs a tze insavlole gem dlábórP
- **Minden betű pontosan egy négyzetet vagy annak a felét tölti ki.** Így hibátlan sorokat lehet írni: minden betű egyforma magas és egy vagy fél egység széles. Figyeld meg, hogy nálunk milyen eltérő nagyságúak a betűk: van, amelyik egy sorban, van, amelyik kettőben fér el; a legnagyobbak pedig három sort is átfednek.
- **Írásban eredetileg csak a mássalhangzókat jelölték.**
Vjn mg tdd rtn zt mndtt kkr s, h nncsnk bnn mgnhngzk?

Idővel, ahogy a régi nyelvállapot megváltozott, elkezdték jelölni a magánhangzókat. Mivel a kész szövegeket már nem írhatták át, sajátos megoldást találtak ki: **a magánhangzókat pöttyökkel és vonalakkal jelölték a mássalhangzók alá vagy mellé.**

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ

Felolvasása: *Börésit bárá Elohim ét hassámajim voét háárec.*

Ez a Szentírás legelső mondata, ami magyarul így hangzik: „Kezdetkor teremtette Isten az eget és a földet” (Ter 1,1). Figyeld meg, pontokkal, vonalakkal milyen ügyesen jelölték a magánhangzókat!

A később keletkezett könyvekben olykor nem héber nyelvű szövegek is felbukkantak:

- **arámi:** az idő előrehaladtával egyre több zsidó kezdte használni ezt a nyelvet. **Jézus korában már többségben is voltak az arámit használók a nép körében.** Az ezen a nyelven íródott leghosszabb szentírási szakasz Dániel könyvének első felében van (Dán 2,4 – 7,28);
- **görög:** a babiloni fogság ideje után sok zsidó maradt idegen földön (ez a *diaszpóra*, a szórványban élő zsidóság). **Nagy Sándor uralkodásától kezdve ezeken a területeken a görög lett a köznyelv, a kultúra nyelve** (ezt a korszakot hívjuk *hellenizmusnak*); több görög nyelvű betoldás ekkor került a régebbi szövegekbe. Volt olyan szerző, aki már eleve nem héberül, hanem görögül írta meg a művét (Bölcs).

Melyek a Tóra könyvei?

A TÓRA KÖNYVEI

A zsidó emberek legfontosabb hitvallása a Bibliából

Halld, Izraell
AZ ÚR,
a mi Istenünk
AZ EGYETLEN ÚR!

MTörv 6.4

Családfa - Ki a gyerekekük?

Ádám és Éva: Káin, Ábel, Szet

Izsák és Rebeka: Ézsau és Jákob

Ábrahám és Sára Izsák

Jákob és Rachel: József és Benjamin

Joachim és Anna: Bold. Szűz Mária

Zakariás és Erzsébet: Keresztelő János

A BIBLIA FELOSZTÁSA

Az előző leckében már olvastuk, hogy a zsidóság a keletkezés sorrendje és az adott könyv „**műfaja**” szerint három csoportra osztja a Tanakhot:

- **Törvény:** a Szentírás első öt könyve, amelyet Mózes öt könyvének is neveznek;
- **Proféták:** a korábbi és a későbbi profétákhoz kapcsolódó könyvek;
- **Írások:** a többi szent könyv.

A keresztény felosztás inkább a **téma szerint** csoportosítja az Ószövetség könyveit:

- **történeti könyvek:** a világ teremtésétől majdnem Jézus koráig nyomon követhetjük bennük az emberiség (Ábrahámtól), illetve a választott nép, a zsidóság (Ábrahámtól) történetét;
- **tanítói könyvek:** történetek, költemények vagy bölcs mondások, tanácsok által segítik az olvasót abban, hogy Istennek tetsző életet éljen;
- **profétai könyvek:** a négy nagy- és a tizenkét kisprofétához kapcsolódó könyvek.

NAGY, SZÍNES GYŰJTEMÉNY

A **Tóra** – a hagyomány szerint Mózesről származó öt könyv – nagyon sokféle iratot tartalmaz: vannak benne tanítói és történeti elbeszélések, törvényszövegek és költemények is. Az Ószövetség szívét és alapját képezi. E könyvekből ismerjük meg Isten és ember szövetségkötését, a választott nép történetét és az Úr által a választott nép számára meghatározott rendet.

A **történeti könyvek** a Tóra épülnek – annak történetét folytatják, és annak tanítását erősítik meg. Aki elolvassa e könyveket, megismerheti az ígéret földjének elfoglalását (Józs), az azt követő korszak nehézségeit és kalandos harcait (Bír, Rut). Ezt követően megtudjuk, hogyan született meg s bontakozott ki a királyság (1Sám, 2Sám), majd hogyan szakadt két részre, s miként élt az északi és a déli ország, Izrael és Júda (1Kir, 2Kir, 1Krón, 2Krón). Arról is értesülünk, hogy az Újbabiloni Birodalom miként pusztította el Jeruzsálemet, s hurcolta fogságba a nép vezetőit; illetve, hogy az új perzsa uralkodók hogyan engedték haza a zsidókat, és segítették a jeruzsálemi templom újjáépítését (Ezd, Neh). Ezek között a könyvek között vannak szép történeti elbeszélések,

nemzetségtáblák és családfák, de a királyi évkönyvekből származó részletek is.

A műfaji gazdagság a **tanítói könyvekben** a legnagyobb:

- tanító elbeszélés (Jón) és erkölcsi vita (Jób);
- közmondások, bölcs mondások, intelmek, életvezetési tanácsok, találós kérdések (Péld)
- bölcséleti okfejtések, filozófiai elmélkedések (Préd);
- verses imák, költemények, himnuszok (Zsolt);
- szerelmes (lakodalmi) dalok, költemények (Én);
- énekek (Zsolt, Én).

A **prófétai könyvek** is több műfajt ötvöznek: az intés, tanítás mellett felbukkannak a jóvendölések, de itt is találkozunk költeményekkel, himnuszokkal, tanító elbeszéléssel is (Dán 13). A legrejtélyesebbek az úgynevezett apokaliptikus szövegek: a világ végső dolgaira vonatkozó, jelképek nyelvén íródott, nehezen értelmezhető szakaszok (Dán 7).

FOGALMAK

A **Biblia keletkezése** hosszú történelmi folyamat. Aki helyesen szeretné értelmezni az írásokat, annak tisztában kell lennie az egyes könyvek keletkezésének körülményeivel: Milyen történelmi események hatottak a szövegre? Hogyan gondolkodtak a korabeli emberek? Lehet, hogy a szentíró egy régi korba helyezi az adott könyvet, de valójában a saját korának viszonyait írja le benne. (A Bölcsesség könyvét például Salamon király személyéhez, korához kapcsolja szerző, ám valójában a Kr.e. I. században íródott).

Az Ószövetség legnagyobb része **héber** nyelven íródott. Emellett azonban vannak **arámi** részek is benne; a később kanonizált könyvek között pedig olyanokkal is találkozunk, amelyek eredetileg már **görögül** íródtak.

Az ószövetségi könyveket hagyományosan három csoportra osztjuk: történelmi, tanítói és prófétai könyvek.

A bibliai könyvek, azok egyes részei különböző **irodalmi műfajokban** íródtak. Mielőtt értelmeznénk az adott szentírási szöveget, fontos tisztázni, pontosan milyen műfajba sorolható. Nem mindegy, hogy történelmi vagy tanítói elbeszélést vagy esetleg költeményt olvasunk – ettől függően eltérő lehet az adott szövegek értelmezése.

A Szentírás helyes és megalapozott értelmezésének tudományát **exegézisnek** hívjuk. E görög szó jelentése: magyarázat.

Tippelj,

hány nyelvre fordították le a teljes Bibliát?

648

LÉPJ A JÓÉRT!

Kerülöm a félreértéseket. Pontos fogalmazom meg a mondanivalómat, és kérdezek, mielőtt meggondolatlanul válaszolnék.

Számomra a lecke legfőbb gondolata:

.....
.....
.....

EZT A SZÓT VISZEM MAGAMMAL:

Az olvasottak hatására ezt lépem meg:

.....
.....
.....

Ez(ek) a kérdés(ek) merült(ek) fel bennem:

.....
.....
.....

„Isten látta, hogy nagyon jó mindaz, amit alkotott.”

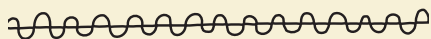
(Ter 1,31)

IMA

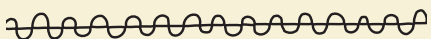
Mennyei Atya!

Gyönyörű világot teremtettél nekünk, amiért dicsőítelek, áldalak és hálát adok neked.

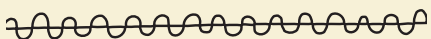
Köszönöm, hogy megteremtetted a

.....
és köszönöm,
hogy mindig gondoskodsz rólunk.

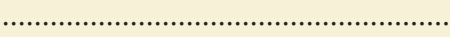

Bocsásd meg,

ha nem fordítok elég figyelmet a környezetvédelemre, és pazarlóan élek.

Könyörgök

Kérlek, segíts, hogy mindig tudatosan figyeljek teremtményeidre! *Ámen.*

1./4. A teremtés

Mi köze Ádámnak és Évának a fához?
Olvasd el: Ter 2,1-25!

Van otthon családi fotóalbumotok? Vagy esetleg számítógépen tároljátok a fényképeket? Vannak olyan képek, amelyeken még kisbabák vagyunk. Olyanok is, melyek akkor készültek, amikor mi még nem éltünk. Milyen érzés ezeket nézegetni? Van valami izgalmas abban, amikor megkérjük a szüleinket, nagyszüleinket, hogy meséljék el, hogyan születtünk, mi volt előtte, hogyan lettünk egy család. A fotók és az elbeszélések alapján egyre jobban megértjük, hogy kik is vagyunk valójában.

A VILÁG KEZDETE

Az emberiséget mindig érdekelte, hogy hogyan keletkezett a világ, miként kezdődött az emberiség élete. Sőt, mi volt egyáltalán a kezdet előtt? Olyan kérdések ezek, amelyeket a tudományok nagyon régóta vizsgálnak.

A Biblia furcsa választ ad, elsöre talán nehéz is megérteni. „**Kezdetkor teremtette Isten az eget és a földet**” (Ter 1,1). Ezzel a mondatlal kezdődik a Szentírás. Egyszerre két dolgot üzen nekünk:

- **mindeneknek a kezdete Isten:** ő az, aki megteremtette a teljes világot, mindazt, ami benne van;
- **azt, hogy mi volt a kezdet előtt, nem tudhatjuk meg.** Az emberi tudás csak a kezdetek utánra terjed ki. Ami azelőtt volt, el van rejtve előlünk. Erről csak Isten tud. Vagyis vizsgálódhatunk, kutathatunk, ám el kell fogadnunk, hogy az emberi tudásnak vannak korlátai.

A TEREMTÉS

Isten első cselekvése a Biblia szerint a teremtés. Isten az, aki mindent teremt – ő azonban nem teremtmény. Ő öröktől van, örökké létezik. Rajta kívül minden és mindenki elkezd létezni, majd egy meghatározott idő múltán elmúlik. **A világ kezdete előtt nincs semmi, csak Isten.** Ez a teremtés lényege: Isten nem átfurmál valamit, ami már van; hanem a semmiből hoz létre mindent. „Gyermekelem, kérlek, tekints az égre, és nézz a földre és mindarra, ami rajta van! Gondold meg, hogy Isten semmiből teremtette, és az emberi nem is ugyanígy keletkezett” (2Makk 7,28).

A Szentírás alapján hitünk két fontos üzenetet is hordoz számunkra:

- **a világ nem önmagától létezik.** A teremtés a semmiből történt, Isten ereje hozta létre;
- **minden, ami van, azért létezik, mert Isten akarja.** Te is azért élsz, mert Isten akarta, hogy legyél! Édesapád és édesanyád szeretetéből fogantál meg. Édesanyád méhében növekedtél kilenc hónapon át, így jöttél a világra. Ám mindez nem véletlen. Isten maga szeretne volna, hogy te, éppen te (és ne valaki más) szülessen meg erre a világra.

MIÉRT?

Szép dolog azt gondolni, hogy minden Isten akaratából van. De felmerül a kérdés: Ha Isten tökéletes, akkor neki senkire és semmire nincs szüksége. **Miért teremtette meg hát a világot? Miért akarta, hogy legyen benne ember?** Mi az oka annak, hogy nem elégedett meg a boldog isteni élettel? Minek vágott bele egy ilyen fárasztó és kalandos vállalkozásba? Ő nem lett több ettől.

Sok hívő feltette ezeket a kérdéseket. Van, aki úgy vélte: **Isten végtelenül bölcs** – a világ, annak természeti törvényei (amelyeket a fizika, a kémia és a biológia vizsgál) mind-mind az ő bölcsességének megnyilvánulása. Mások azt mondták: **Isten végtelenül jó** – márpedig a jóság soha nem önző, szívesen megosztja önmagát. A teremtésnek is ez az oka: az isteni jóság „szétáradt”.

A legszebb választ azonban a Szentírás adja:

„Áldjátok az urak Urát: irgalma (szeretete) örökké tart.
Csak ő tesz csodát: irgalma (szeretete) örökké tart.
Ő alkotta bölcsességében az eget: irgalma (szeretete) örökké tart.
Ő teremtette a földet a víz fölé: irgalma (szeretete) örökké tart.”
(Zsolt 136,3–6)

Hogyan írja le a Biblia, melyik napon mit teremtett Isten?

5. nap

4. nap

1. nap

7. nap

3. nap

6. nap

2. nap

Tudod-e, mit jelent a „Zero Waste”?

Hova dobnád?

Igaz (I), vagy hamis (H)?

A kert neve, ahol Ádám és Éva eredetileg élt: Éber. H

A kert keleti részén az élet fája állt. H

Ádám és Éva almafáról evett. H

Ádám és Éva a jó és a rossz tudásának a fájáról evett. I

Isten először Évát teremtette meg. H

FOGALMAK

Az ember mindig igyekszik értelmes, megalapozott választ adni arra, hogy honnan van a világ, miként keletkezett, és hogyan jött létre benne az emberi élet. Így alkotja meg **világképét**, azt a rendszert, amiben elgondolja a mindenséget és önmagát.

A **tudomány** és a **hit** is alkot világképeket. A fizika a természet törvényeiből kiindulva igyekszik megfejtetni az univerzum nagy kérdéseit. A Szentírás a Teremtőből kiindulva ad választ. A tudomány és a hit tehát ugyanazt kutatja, csak a megközelítési módja, módszere eltérő. Tehát nem egymás ellenségei: a világ egy, de sokféle szemszögből tekinthetünk rá.

Az Újszövetségben ezt olvassuk: „**az Isten szeretet**” (1Jn 4,18). Isten már a teremtés előtt is maga a szeretet: ő a Szentháromság – az Atya, a Fiú és a Szentlélek teljes és tökéletes szeretete. Azért teremti meg a világot, hogy abban is megszülessen a szeretet. Szerinted miben áll a szeretet?

MI A CÉLJA A VILÁGNAK?

A világ Isten szeretetéből lett. Célja sem más: a szeretet beteljesülése. Amikor létrejön a kapcsolat Isten és az ember – vagy két ember között – akkor a helyükre kerülnek a dolgok. Amikor a szeretet győz minden más fölött, akkor igazán szép a világ. Ez az állapot jól ismert szóval: boldogság.

AZ EMBER A VILÁGBAN

A teremtés nem lenne teljes az ember nélkül. Azért van ez így, mert **Isten a saját „képére és hasonlatosságára” teremtett bennünket** (Ter 1,26). Mit jelent ez? Van értelmünk, hogy a világ rendjéből felismerjük a Teremtőt, aki kiszabta a természeti törvényeket; van szabadságunk is, hogy tudjunk törekedni a jóra; de legfőképpen: olyan lények vagyunk, akik képesek a szeretetre.

A héber „Ádám” szó annyit tesz: „ember”. Ő az „ősatya”, az első emberi lény. „Az Úristen megalkotta az embert a föld porából, és orrába lehelte az élet leheletét. Így lett az ember élőlényé” (Ter 2,7). **Egyszerre föld** (vagyis ennek a világmindenségnek a része) és **isteni lehelet** (vagyis szellemi lelke, isteni örök élete van). Ő az édenkert első lakója, akinek a Teremtő mindent átadott, hogy „művelje és őrizze” azt (Ter 2,15). **A szeretet-Isten képmásának mégis hiányzott valami. Hiányzott neki valaki.** Valaki, akit személyként, másik emberként szerethet, és aki viszonsszereti őt. Nélküle nem tudott boldog lenni.

AZ EMBER BOLDOGSÁGA

Isten tudta, hogy mi a baja Ádámnak, ezért álmot bocsátott rá, és oldalából megteremtette Évát. Vagyis **a férfi és a nő egy: nincs közöttük alá-, fölérendeltség. Egyetlen emberi valóság két részét jelentik ők, akik a szeretetben tudnak teljes egészé válni.** Nem csoda, hogy újdonsült feleségét látva Ádám ujjongott és énekelte. Felismerte, hogy mi a hivatása, boldogságának útja az életben: „Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, és feleségéhez ragaszkodik, s a kettő egy test lesz” (Ter 2,24).

AZ ELSŐ EMBERTI SZERETET

Ádám és Éva megteremtésének elbeszélését úgy is felfoghatjuk, mint egy emberi szeretetkapcsolat, egy szerelem történetét. Azért vannak ezen a világon, hogy találkozzanak egymással, megismerjék egymást, és egymást őszintén szeretve elnyerjék a boldogságot. Szerelmüknek különös jelentőséget ad az a tény, hogy ettől függ az emberiség élete: a születendő gyermekeknek a férfi és a nő kapcsolatában kell megfoganniuk. Ezáltal **Ádám és Éva (akinek a neve ezt jelenti: „anya”) új módon válik Isten képmásává: szeretetből életet tudnak ajándékozni egy új élőlénynek.** Együttműködés ez Isten és az ember között: az apák és az anyák részt kapnak a teremtés művében.

Csodálatos és nagyszerű ez a kapcsolat, ugyanakkor meg is kell küzdeni érte. Ádám és Éva története felhívja a figyelmünket arra, hogy a szeretet soha nem ösztön, nem pusztá érzelem. **Értelmünknek és szabad akaratunknak is ki kell vennie a részét belőle: tudatosan igent mondunk a másik személyre, és hűséges akarattal kitartunk mellette tűzön-vízen át.** Csak így érhetjük el a lehető legnagyobb boldogságot az életben.

FOGALMAK

(folytatás)

Világképünk meghatározza, hogy hogyan tekintünk az **emberre**. A hívő Isten képmását látja az emberben, egy szellemi lélekkel rendelkező anyagi lénynek tekinti, akinek örök élete van. Értelme és szabad akarata révén, de legfőképpen a szeretetre való képességében hasonlít Teremtőjére.

Istennek sok más teremtménye is van: élettelen tárgyak, élőlények. A Biblia olyan szellemi lényekről is szól, akik nem rendelkeznek testtel: ők az **angyalok**. A Szentírás azonban mégsem őket, hanem az embert nevezi Isten képmásának.

✓ VÁLASSZ EGY KONKRÉT GYAKORLATOT A KÖRNYEZETVÉDELEMÉRT!

- kulacsot használok műanyag flakon helyett
- vászontáskát használok nejlon helyett
- takarékoskodom a vízzel mosakodásnál
- szelektíven gyűjtöm a szemetet
- gondozom a növényeket

Számomra a lecke legfőbb gondolata:

.....

.....

.....

Az olvasottak hatására ezt lépem meg:

.....

.....

.....

EZT A SZÓT
VISZEM MAGAMMAL:

.....

Ez(ek) a kérdés(ek) merült(ek) fel bennem:

.....

.....

.....

„Boldog ember,
aki nem indul
a gonoszok tanácsa nyomán,
aki nem jár
a bűnösök útján.”

(Zsolt 1,1)

IMA

Istenem, te boldogságra teremtettél.

Szeretsz, és mi is szerethetünk.

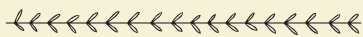
Különbséget tudok tenni jó és rossz között:

köszönöm neked,

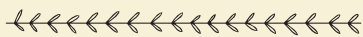
hogyan érző szívet és értelmet adtál.

Bocsáss meg, ha figyelmetlenségemmel
fájdalmat okozok embertársaimnak!

Kérlek, ...

Könyörgök azokért,
akik nehezen kérnek bocsánatot
vagy vonakodnak megbocsátani.

Dicsőítelek téged, Istenem,
mert te irgalmas és szerető Isten vagy,
akihez mindig visszatérhetek.

Ámen.

1./5.

Törés Isten
és az ember között

Láttál már a valóságban szivár-
ványt? Milyen színei vannak? Ezek
közül melyik a kedvenc színed?

Előfordul, hogy megbántunk valakit, akit szeretünk. Ennek sok oka lehet, például figyelmetlenség, önzés, rosszindulat. A családban ilyenkor nehéz percek, órák, napok következnek. Egy barátság akár meg is szakadhat emiatt.

Volt már olyan, hogy elvesztettél egy barátot, mert valamivel megbántottad? Előfordult neheztelés, harag a családban? Mi segít ilyenkor? Hogyan lehet újrakezdeni a kapcsolatot?

A NAGY VESZÉLY

„A kert minden fájáról ehetsz. De a jó és rossz tudás fájáról ne egyél, mert amely napon eszel róla, meghalsz” (Ter 2,16–17). Isten ezzel a „**használati utasítással**” helyezte be az embert az édenkertbe. Nem lett volna egyszerűbb megengedni, hogy az őszülők minden fáról egyenek?

Furcsa dolog a szabadság: mindannyian nagyon élvezzük, ha van; az pedig zavar minket, ha valaki (vagy valami, például egy szabály) korlátozza azt. Nem látjuk rosszul a dolgokat?

A szabadság egyesek szerint azt jelenti, hogy megtehetek bármit, amit akarok. Van azonban egy másik értelmezése is a szabadságnak: **nem vagyok robot, automata – én döntöm el, hogy hogyan élek.** Ezzel viszont együtt jár az is, hogy **elfogadom döntéseim következményeit. Ha nincs felelősség, szabadság sincs.** A szabadságom végső soron annyit tesz, hogy döntést hozhatok az

életemről, dönthetek jó és rossz között. **A sorsom, a boldogságom pedig ettől a döntéstől függ.**

Ha minden fa egyforma lett volna, akkor lett volna-e súlya, bármilyen következménye az ember döntésének? Nem azt jelentette volna, hogy igazából bármit teszek, nincs jelentősége; mindig minden ugyanolyan, nincs valódi választásom?

A két tiltott fa kijelölésével Isten jelentőséget kölcsönzött szabadságunkat. Lehetőséget adott arra, hogy olyan döntést hozunk, amittől függ a sorsunk, a boldogságunk.

AZ ŐSBŪN ÉS HATÁSA AZ EMBERRE

Ádám és Éva „meztelen volt, de nem szégyenkeztek egymás előtt” (Ter 2,25). Ez azt jelenti: nem voltak egymás előtt titkaik. A szeretetben teljesen feltárulkoztak egymás előtt. **Bizalom és őszinteség jellemezte kapcsolatukat.**

Ám hamar megjelent a **kísértés**, a rossz lehetősége az első pár szívében. Mivel kecsgettette őket a kísértő? „Olyanok lesztek, mint az istenek, akik ismerik a jót és a rosszat” (Ter 3,5). A mai magyar nyelvre ezt úgy fordíthatnánk le: ti fogjátok eldönteni, hogy mi a jó, és mi a rossz. **Nem lesz szükségetek többé Istenre, törvényre. Nem kell alkalmazkodnotok semmihez és senkihez.**

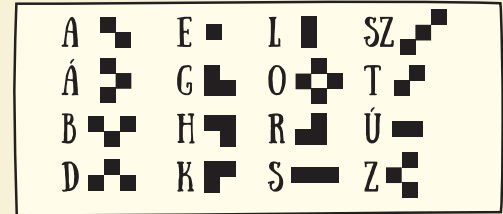
Ádám és Éva elhitték, hogy ilyen egyszerű minden: elég csak enni a gyümölcsből, és többé már nem kell engedelmeskedniük; ha valamit jónak gondolnak, nyugodtan megtehetik.

Miután ettek a gyümölcsből, az első hatás nem Isten haragja vagy büntetése volt. Ádám és Éva „észrevette, hogy meztelen” (Ter 3,7). **Nem voltak többé ártatlanok, megszűnt a bizalom, megsebződött a szeretet.** Ezért elrejtőztek – nemcsak Isten, de egymás elől is. Amikor az Úr megérkezett, szomorúan, de nagyon őszintén elmondta, hogy mi következik mindebből:

- **az asszonynak** azt mondta: „Vágyakozni fogsz férjed után, ő azonban uralkodni fog rajtad” (Ter 3,16);
- **a férfinak** pedig: „a föld átkozott lesz miattad. (...) Arcod veritékével eszed kenyeredet, amíg vissza nem térsz a földbe, amiből lettél. Mert por vagy és a porba térsz vissza” (Ter 3,17.19).

A megsebzett szeretet sok rosszat hozott a világba: hatalmaskodást egymás felett, kizsákmányolást és elnyomást; olyan életet, amelyben nem szűnik meg az erőszakosság. **Az ember így olyan útra lépett, melynek végén nem az Isten által akart boldogság, hanem a halál vár rá.**

Fejtsd meg ezt a szabadságról szóló bibliai mondatot!

(2Kor 3,17)

„... ahol az Úr Leleke,
ott a szabadság.” (2Kor 3,17)

Melyik állat volt a teremtéstörténetben a Sátán eszköze? **K Í G Y Ó**

Keress rá erre a szóra a Magyar Katolikus Lexikon online változatában, és olvasd el a 2. pontot!

A bűnbeesés

előtt	után
bizalom önzetlenség, áldozatkészség	kétkedés, bizalmatlanság
szabadság, egyenrangúság	önzőség
Őszinteség jóakarát, jólelkűség	elnyomás
Szelidség	hazugság, két színűség
	irigység
	erőszakosság, agresszió

Keresd meg a válaszokat a Bibliában!

Noé

Milyen fából készült a bárka? (Ter 6,14)

fenyőfából

Hogy hívják Noé fiait? (Ter 6,10)

Szem, Kám és Jáfet

Noé családjából ki szállhatott a bárkába? (Ter 6,18)

fiai, felesége és fiainak feleségei

Hány napig esett az eső? (Ter 7,4)

40 nap és 40 éjjel

Mit vitt még Noé a bárkába? (Ter 7,8)

állatok közül egy párt

Hány napig áradt a víz a földön? (Ter 7,24)

150 napig

Mitől kezdett el apadni a víz? (Ter 8,1b)

Isten szelet támasztott

Hol állt meg a bárka? (Ter 8,4)

Ararat hegyén

Milyen madarat engedett ki Noé először? (Ter 8,7)

hollót

Mit hozott a galamb másodszor? (Ter 8,11)

friss olajágat

Hányszor engedett ki Noé galambot a bárkából? (Ter 8,8-12)

háromszor

Mit tett Isten Noéval és fiaival? (Ter 9,1)

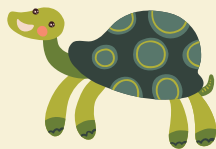
Megáldotta őket

Mi a szövetség jele Isten és az emberek között? (Ter 9,13)

szivárvány

Mi volt a foglalkozása Noénak? (Ter 9,20)

földműves

FOGALMAK

A **bűn** az ember lázadása Isten törvénye ellen – vagyis Isten irántunk való szeretetének megsebezése, a másik ember iránti szeretet megtagadása.

A bűnnek mindig vannak **következményei**, hisz a szabadság felelősséggel jár. Amit elkövetünk, az meghatároz minket. Ezért kell ellenállnunk a **kísértésnek** (a rosszra irányuló vágyak).

AZ ÁTEREDŐ BŰN

Ádám és Éva bűnét áteredő bűnnek is hívjuk. Ez azt jelenti, hogy az ősszülők vétke nemcsak rájuk volt hatással, hanem minden utódokra. **Az emberiségben „öröklődik” ez a pecsét:** az értelemre homály borult, az akarat rosszra hajlóvá vált – vagyis nehezen ismerjük fel, hogy mi jó valóban; és ha tudjuk is, hogy mi a jó, csak nagyon nehezen tudjuk rászánni magunkat.

Hogy mennyire így van ez, igen hamar megmutatkozott: **Ádám és Éva két fia, Káin és Ábel között sem volt egészséges a testvéri szeretet:** az idősebbik fiú (Káin) irigykedett fivérére. Ez a rossz érzés végül odáig fajult, hogy gyűlöletből, haragtól vezérelve megölte az öccsét. Isten csodaszép teremtésébe a bűn miatt belépett az erőszakos halál.

Ez a folyamat pedig „hódító útjára” indult a történelemben. A Biblia megrendítő sorai szerint: „Amikor az Úr látta, hogy nagy az emberek gonoszsága a földön, és szívük állandóan a rosszra irányul, megbánta az Úr, hogy embert teremtett a földön, és bánkódott szívében” (Ter 6,5–6).

BŰN ÉS BŰNHÖDÉS

Az ember sokszor úgy szeretne szabad lenni, hogy közben nem vállalja rossz döntése rossz következményeit. Szívesen megtenne bármit, amihez kedve van. Azt azonban nehezen viseli, ha ennek a terheit is magára kell vállalnia.

Isten szereti a szabadságot, de nem engedi meg, hogy felelőtlené váljunk. Ezért újra meg újra szembesít minket azzal, hogy amit tettünk, visszahat ránk. Amikor úgy érezzük, büntetés ér minket, valójában nem Isten áll rajtunk bosszút: rossz választásaink következményeit kell ilyenkor hordoznunk. A Szentírás két története is figyelmeztet:

- az **özönvíz** (Ter 7–8) – amikor a bűn elhatalmasodik, annak borzalmas következményei vannak. A teljes emberiséget végveszélybe sodorhatja, ha már nem küzdünk a rossz ellen, ha nem használjuk felelősséggel a szabadságunkat;
- a **bábeli torony** (Ter 11,1–9) – vannak, akik szerint az a jó megoldás, ha „bebiztosítjuk” magunkat. „Rajta, építsünk várost és tornyot, amelynek teteje az égig ér” (Ter 11,4). Az ember néha úgy gondolja, hogy nem a rossz elleni küzdelem a lényeg, hanem az, hogy megvédjük magunkat Istennel szemben. Ilyenkor az ember nem a rosszat kerüli, hanem Istennel

szemben akarja garantálni a maga (helytelenül értelmezett) szabadságát. Ennek következménye a „nyelvek összezavarodása”: vagyis ha nem bízunk Istenben, végül már egymásban sem tudunk bízni. Így pedig biztosan győz a rossz.

VAN REMÉNY!

Isten jósága és irgalma határtalan: megmutatja nekünk a helyes utat. Évának megígérte az ősbűn után, hogy megváltót küld majd az embereknek, „aki széttiporja a kígyó fejét” (Ter 3,15). A gyilkos Káint is megvédte: nem engedte, hogy bárki megölje őt (Ter 4,15). A vízözön idején megmentette Noét és családját, és szivárvánnyal adta tudtukra a nagy csapás után: „Nem törlök el még egyszer minden élőlényt, ahogy megtettem. Mostantól fogva, amíg a föld áll, nem szűnik meg a vetés és az aratás, a hideg és a meleg, a nyár és a tél, a nappal és az éjszaka” (Ter 8,21–22). A bábéli torony építése után szétszóródott emberiség soraiból, Noé fia, Szem (Sém) családjából pedig megszületett Ábrám, akivel szövetséget kötött (Ter 11,10–32).

Bármennyire is elhatalmasodik a rossz, Isten irgalmassága mindig nagyobb. A bűn sok mindent elront, de Isten kegyelme mindig új esélyt ad nekünk.

A REMÉNY BÁRKÁSA

Noé nehéz korban élt: érzéketlen, csak magukkal törődő, önző és rosszindulatú emberek vették körül – olyanok, akiket nem érdekelt Isten. Már nem küzdöttek a rossz ellen, és nem harcoltak a jóért. A legtöbben ilyenkor csak sodródnak az árral, utánozzák a többiek viselkedését.

Noé azonban más volt. **A szívében mindig figyelt Istenre, igyekezett meghallani az ő hangját. Akármilyenek is voltak a körülmények, mindig próbált a jó úton járni.** Az Úr pedig figyelemmel kísérte őt. Amikor határozott a vízözönről, szeretne volna, hogy Noé (és vele az ártatlan élővilág) megmeneküljön, ezért útmutatást adott neki, hogy bárkát építsen. Ismerősei csak mosolyogtak ezen az „örült” terven. Végül mégis Noé volt az, aki megmenekült – mert hitt Isten szavának, mert bízott az Úr irgalmában. Látszólag értelmetlen, lehetetlen dologra vállalkozott. Ám ő lett a vízözön utáni emberiség ősatyja.

Ha úgy is érezzük, hogy a világban a rossz győz, mégis hinnünk kell a jóban, Isten erejében. Noé meg is menekült az egész családjával együtt.

FOGALMAK

(folytatás)

Az utolsó szó azonban nem a büntetésé vagy a megtorlásé; végül mindig Isten **irgalmassága** győz.

A Szentírás első 11 fejezetét így hívjuk: **őstörténet**. A Biblia e tanító célú része a világ teremtését és az emberiség sorsának alakulását beszéli el Ábrám koráig.

Számomra a lecke legfőbb gondolata:

.....
.....
.....

EZT A SZÓT
VIZSEM MAGAMMAL:

Az olvasottak hatására ezt lépem meg:

.....
.....
.....

Ez(ek) a kérdés(ek) merült(ek) fel bennem:

.....
.....
.....

A héten figyelek a kapcsolataimra. Ha megbántok valakit, igyekszem mielőbb bocsánatot kérni, és nem vonakodom megbocsátani.

„Bízzál az Istenben:
gondodat viseli,
járj egyenes úton,
és reménykedj benne.”

(Sir 2,6)

IMA

Mennyei Atya! Te türelmes vagy velem is. Néha figyelek rád, de hamar eltereli a figyelmemet a világ zaja. *Köszönöm*, hogy te akkor is szeretsz engem, amikor mással vagyok elfoglalva. Áldott légy, Uram, mindenkor szerető Istenem!

Bocsásd meg, amikor...

Kérlek, adj halló szívet, amely meghallja a környezete szavában a te hangodat; látó szemet, amely felismeri az utat, amely hozzád vezet!

Imádkozom ma a szomorúakért, akik elveszítették a reményt, és nem hallják hangodat. Add, hogy a vizsgatolás szavával tudja hozzájuk fordulni. Ebben légy velem, Uram!

Ámen.

1./6. Megkezdődik egy közös út

Milyen új szavakat tudsz kirakni a kos szó betűiből?

Figyelj rá, melyik szó hogyan kapcsolódik a leckéhez!

Amikor új osztályba kerülünk, először mindenki idegen. Lassan kezdjük megismerni a többieket. Elkezdünk beszélgetni, közös programokat szervezni. A legjobb azonban az, amikor barátot találunk. A „szövetségesünk” lesz. Tudjuk, hogy számíthatunk rá, megoszthatjuk vele a gondolatainkat, sőt még a titkainkat is. Ha betegek vagyunk, elhozza vagy megüzeni nekünk a házi feladatot. Amikor pedig segítségre van szükségünk, természetesen először hozzá fordulunk.

ISTEN ÉS AZ EMBER KAPCSOLATA

A világ teremtésétől a bábéli torony építéséig olyan ez a történet, mint egy viharos tenger. Vannak benne persze „pozitív hősök”, mint Noé, de összességében mégis mintha elrejtőzne Isten. Csak nagy ritkán bukkan fel, s amikor érkezik, már sejtethető, hogy baj van.

Ez azonban nem azt jelenti, hogy a **Teremtő** nem szerette a teremtményeit, inkább arról van szó, hogy **tiszteletben tartotta őket és a választásaikat. Úgy viselkedett, mint egy türelmes apa.** Lehet, hogy sok mindennel nem értett egyet gyermekei viselkedésében, mégis megengedte nekik, hogy feszegetssék a határait. Nem akart szüntelenül mindenbe beleszólni, nem akarta oktatóni őket. **Ahogy azonban komoly veszély fenyegette őket, azonnal színre lépett.** Ilyenkor persze nem volt túl „kellemes” a szembenézés mindazzal, ami történt.

Ki volt Izsák felesége? Rebekka

Izsák

Hogy hívták Izsák két fiát?

Ézsau és Jákob

Melyik fiú kapta meg csalással az atyai áldást?

Jákob

Kösd össze!

Kinek mit „adnál”?

hogy ez az ember hívő. **A hit lényege ebben áll, hogy Istenre hallgatunk, és aztán ennek megfelelően cselekszünk.** Ezt a viselkedést **engedelmességnek** hívjuk.

Ábrám az ősképe annak az embernek, aki meghallgatja Isten szavát, és annak megfelelően cselekszik. „**Ábrahám** hitből engedelmeskedett a hívásnak, hogy költözzék arra a vidékre, amelyet örökségül kellett kapnia. **Elindult anélkül, hogy tudta volna, hová megy**” (Zsid 11,8). Van-e ennél szebb példája a bizalomnak, a ráhagyatkozásnak, a szövetségnek – a hitnek?

AZ ÍGÉRETEK BETELJESÜLÉSE

Isten mindig állja a szavát. Idővel kiderült, hogy a szövetségekötés-kor tett ígéretek mind beteljesültek:

- Ábrámnak **fia született**: Izsák. Időskorban, hosszú meddőség után erre már nem volt emberi remény, mégis megtörtént. Ettől kezdve a neve is megváltozott: Ábrahám lett, ami ennyit tesz: sok nép atyja.
- Ábrahám **leszármazottai idővel nagy néppé lettek**. A zsidóság mindmáig vallja, hogy egyetlen vér szerinti ősatyától származnak.
- Ábrahám **utódai birtokba veszik az ígéret földjét**. Sok időbe telt, mire ez megvalósult – és nem is tartott örökké ez az állapot. Ahogy látjuk majd: a nép hűtlenségei miatt sokszor elvesztette hazáját. De mindig igyekezett visszatérni oda és újraépíteni.
- „Benned nyer áldást a föld minden népe”. Ez a titokzatos üzenet teljesült be a legkésőbb: több mint 1500 évvel Ábrahám után megszületett Betlehembben **Jézus** (aki maga is az ősatya leszármazottja volt). Ő lett az emberiség megváltója, akit már Ádámnak és Évának is megígért Isten (Ter 3,15). **Benne valóban minden ember áldást nyert.**

A PÁTRIÁRKÁK KORA

A választott nép négy biblia ősatyját pátriárkának hívjuk.

- 1) Az első Ábrám-**Ábrahám** – vele kezdődött a szövetség közös útja.
- 2) A második **Izsák**, az Isten ígéretéből született fiú. Sajnos azonban az ő családjába is beférkőzött a rossz. Ikerfiai születtek: Ézsau és Jákob. A kisebbik fiú, Jákob folyton a nagyobbik ellen volt. Ráadásul édesanyjuk, Rebekka is a kisebbik fiát szerette jobban. Így, kihasználva az idős Izsák vakságát, becsapták őt: atyai áldásában, amit elsőszülöttjének kellett volna adnia, csellel Jákob részesült. Rengeteg baj és szenvedés származott ebből.

3) A harmadik pátriárka a cseles **Jákob**. Sok nehézségen ment keresztül, majd megváltozott. Becsapták őt is: nem azt a lányt kapta feleségül, akiért hét éven át dolgozott. Újabb hét esztendőnyi munkájába került, hogy elnyerje szerelme, Ráhel kezét. Végül a bátyjával, Ézsauval is kibékült, és hazatért atyja földjére. Tizenkét fia született – ők lettek a tizenkét törzs ősatyái.

4) A negyedik helyen **József**, Jákob kedvenc fia áll. Mivel atyjuk kivételezett vele, a testvérei meggyűlöltek, végül eladták rabszolgának. József Egyiptomba került, ahol igen hamar egyre feljebb került a ranglétrán, mivel becsületes volt, s mert meg tudta fejteni a fáraó különös álmait is. Amikor József apját és testvéreit súlyos éhínség sújtotta, befogadta őket Egyiptom földjére.

Mindegyik pátriárka életében volt nehézség, családi gyűlölködés, mindannyiuknak meg kellett küzdeniük a hitükért. Egyiküknek sem volt könnyű, ám mégis hűségesekek maradtak. Ezzel **megszületett a választott nép, a zsidóság – amelynek később Jézus is tagja lett.**

IZSÁK, A NEVETÉS PÁTRIÁRKÁJA

Izsák neve ezt jelenti: nevetés. Amikor az idős Sára azt hallotta, hogy fia születik, nevetni kezdett, mondván, hogy ez lehetetlen (lásd Ter 18,10–15). Amikor mégis világra jött a gyermek, így kiáltott fel: „Isten örömet szerzett nekem” (Ter 21,6). Hát ilyen örömgyermek volt Izsák.

Életének egyik eseménye azonban mintha ellentétes lenne nevének jelentésével. **Isten váratlanul egy szörnyű áldozatot kért Ábrahámától: áldozza fel neki Izsákot** (Ter 22,1–19). El lehet képzelni az apa döbbenetét. Hát nem ez a fiú az ígéret beteljesülése?! És most mégis meg kell ölnie? Ennél csak Izsák felismerése lehetett szörnyűbb, amikor apja mellett ment fel a hegyre: „Én leszek az áldozat.”

Isten végül megállította a cselekményt, és Ábrahám egy kost áldozott fel neki. Izsák megmenekült. Akkor mire volt jó ez az egész? Az Úr próbára tette Ábrahámot, valóban teljesen rábízta-e magát. És **Ábrahám kiállta a hit próbáját.** Az áldozat sokszor rettenetesnek tűnik, ám végül mindig kiderül, hogy Isten nem akar bántani, kárt okozni nekünk. **A mi hitünknek van szüksége arra, hogy egyre erősebbé váljon.**

LÉPT A JÓÉRT!

Többször beszélgetek Istennel, mert vele akarok járni mindennap.

FOGALMAK

A **hit** az ember válasza Istennek, aki megszólítja őt. A legtisztább megnyilvánulása az engedelmesség, vagyis az, hogy az ember megteszi, amit Istentől hall. Azért képes erre, mert bízik az Úrban, rá mer hagyatkozni.

A hit sajátos és ősi kifejeződése az **áldozat**, vagy amikor az ember valamilyen módon „ajándékot”, felajánlást tesz Istennek.

A választott nép négy ősatyját **pátriárkáknak** hívjuk.

Számomra a lecke legfőbb gondolata:

.....
.....
.....

EZT A SZÓT
VISZEM MAGAMMAL:

Az olvasottak hatására ezt lépem meg:

.....
.....
.....

Ez(ek) a kérdés(ek) merült(ek) fel bennem:

.....
.....
.....